

ДАТИ ЕКОЛОГІЧНОГО КАЛЕНДАРЯ ВОСЕНИ

ВЕРЕСЕНЬ

- 1 вересня** – День пам'яті видів, винищених людиною.
- 16 вересня** – Міжнародний день захисту озонового шару.
- 22 вересня** – День без автомобілів.
- 27 вересня** – Міжнародний День туризму
- 29 вересня (останній четвер вересня)** – Всесвітній день моря.
- 30 вересня-1 жовтня** – Міжнародні дні спостереження за птахами.

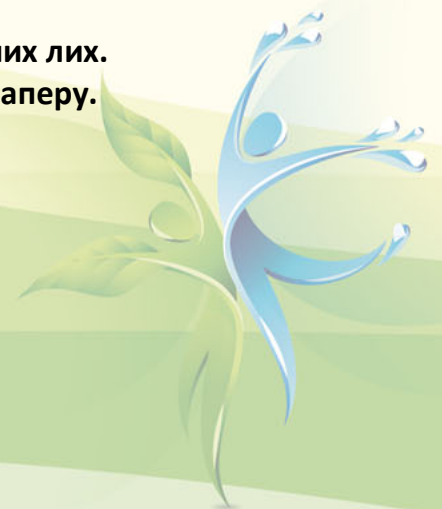

ЖОВТЕНЬ

- 4 жовтня** – Всесвітній день захисту тварин.
- 6 жовтня** – Всесвітній день охорони місць існування.
- 13 жовтня** – Міжнародний день із зменшення небезпеки стихійних лих.
- 27 жовтня (четвертий четвер жовтня)** – Міжнародний день без паперу.
- 31 жовтня** – Міжнародний день Чорного моря.

ЛИСТОПАД

- 11 листопада** – Міжнародний День енергозбереження.
- 15 листопада** – День вторинної переробки.
- 25 листопада** – День без покупок.

РОЗШИРЮЄМО КРУГОЗІР

В нашій державі діє Український центр охорони кажанів. Його діяльність спрямована на охорону кажанів України, активізацію досліджень сучасного стану кажанів, налагодження роботи мережі спостережень та ін.

Кажани – тваринки, яких часто бояться, винищують, іноді, порівнюють з вампірами. Пропонуємо дізнатися про них трохи більше відомостей, щоб зрозуміти їх значення в природі та житті людини.

- Рукокрилі, або кажани, представляють одну з найбагатших за видовим складом груп ссавців: сучасна світова фауна нараховує більше 900 їх видів, тобто до ряду рукокрилих належить кожний п'ятий вид ссавців.

- В Україні мешкають тільки 26 видів кажанів, що належать до двох систематичних родин: підковикових і гладеньконосих.

- Рукокрилі — єдина група ссавців, здатних до довготривалого активного польоту. Їх крило утворене шкіряною перетинкою, що охоплює видовжену передню та задню кінцівки тварин.

- Хоча кажани добре бачать, в темряві очі використовуються ними менш за все. Кажани "бачать" вухами: випромінюючи серії ультразвукових сигналів на частоті 20-120 кГц и сприймаючи відлуння, вони розрізняють об'єкти величиною до 0,08 мм. Це дозволяє їм успішно орієнтуватися та полювати у темряві.

- Найменший вид фауни України (нетопир-карлик) може поміститися в сірниковій коробці, найбільший (вечірниця велетенська) — за розмірами не більше горобця.

- Всі види нашої фауни (як і більшість видів ряду) — комахоїдні. За добу кажан з'їдає комах у кількості, що дорівнює 1/2 – 1/3 ваги тварини. Представник середнього за розмірами виду за ніч може вжити 4000 комарів.

- Кажани не будують сховищ, а використовують природні укриття або об'єкти, створені людиною (печери, скельні тріщини, дупла дерев, горища ті ін.).

- Зимую кажани проводять в сплячці. Частіш за все зимовими квартирами для кажанів є печери, в які вони повертаються рік у рік.

- Навесні, прокидаючись від зимового сну, кажани залишають місця зимівлі та переселяються до більш теплих літніх «квартир», в яких в червні на світ з'являється нове покоління.

- Деякі види здійснюють сезонні міграції, роблячи перельоти на відстань від 5 до 2000 км.

- В зв'язку з пристосуванням до польоту і необхідністю обмежувати польотну вагу кажани народжують лише одного, зрідка двох, дитинчат.

- Незважаючи на невеликі розміри, кажани живуть порівняно довго: до 5-30 років.

- Кажани — одна з найбільш вразливих груп ссавців. Кожний другий вид кажанів, що мешкають в Україні, занесений до національної Червоної Книги; всі види знаходяться під охороною декількох міжнародних конвенцій.

На території регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» також мешкають кажани. Ось фото-доказ!

ВИКОНУЄМО ОБІЦЯНКИ

За результатами конкурсу дитячих малюнків на кращий інформаційний знак проти засмічення регіональний ландшафтний парк «Приінгульський» в якості подарунка обіцяв виготовити і встановити справжні інформаційні знаки. Пропонуємо вашій увазі макети знаків, які підготовлені дизайнером на основі малюнків-переможців, та вже надруковані у поліграфічному центрі. Дякуємо учасникам конкурсу за гарні ідеї.

ЗНАЙОМСТВО З РОСЛИНАМИ ПРИНГУЛЛЯ

ГАДЮЧНИК ЗВИЧАЙНИЙ

З великого різноманіття рослин ми часто не можемо назвати бодай десяток із тих, що нас оточують. А в кожній – своє дивовижне життя, своє обличчя. Тож давайте знайомитись - **гадючник звичайний** (*Filipendula vulgaris Moench*).

З народних назв відомі декілька: воронець, липка, балабан, починочки, болотка, кашка біла, медівниця.

Ця рослина в момент цвітіння є окрасою наших степових схилів. Декоративність дозволяє використовувати її при створенні газонів, для насаджень у парках та на клумбах.

Гадючник звичайний – багаторічна рослина заввишки 30-80 см. Корені з веретеноподібними або майже кулястими потовщеннями – бульбами. Стебло прямостояче, ребристе. Листки темно-зелені пірчасті з прилистками, а прикореневі – переривчасто-перисті. Квітки білі, дрібні, зібрані у щитковидну волоть. На відміну від інших представників родини розових, квітки яких мають по п'ять пелюсток, у квіток гадючника їх шість. Плоди рослини називаються листянками. Цвіте у червні-липні. Ростає на степових схилах, лісових галявинах, по чагарниках, на узліссях, сухих луках, на схилах балок. Цей вид гадючника можна зустріти по всій Україні, крім Карпат.

На території РЛП «Приінгульський» гадючник звичайний зростає на схилах балок Гадючої, Каламурзиної, Стовпової, лівому березі р. Інгул на околицях с. Софіївка.

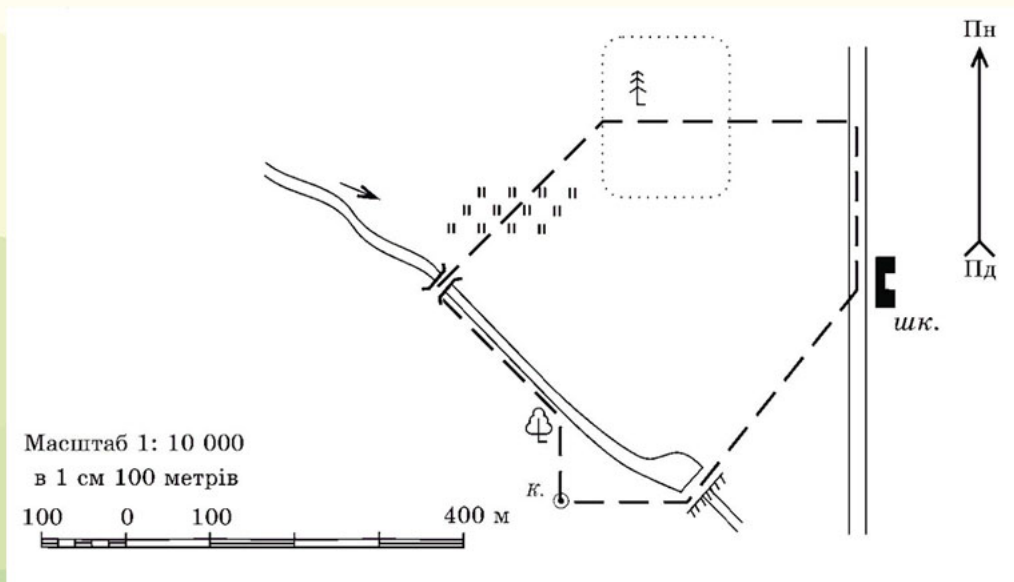
Українська назва роду пов'язана з тим, що в народній медицині гадючником лікували від укусів гадюк.

ВІДПОЧИВАЄМО ЦІКАВО!

Пропонуємо вашій увазі топографічний диктант (виконується командою).

Школярі вирушили в похід. Вони вийшли зі школи і пішли вздовж шосе на північ. Через 400 м вони повернули на захід і пішли польовою дорогою, через 300 м увійшли до невеликого лісу. Пройшовши ще 300 м, діти вийшли з лісу і повернули на південний захід. Через 100 м почалася лука, яка простягалася вздовж дороги на 300 м до річки, що протікає з північного заходу на південний схід.

Школярі перейшли річку дерев'яним мостом і продовжили свій шлях стежиною, яка йшла уздовж берега. Через 300 м їм зустрілася поодинокa береза, від якої стежина повернула на південь, через 200 м праворуч від дороги розташований колодязь. Відпочивши, школярі пішли на схід і через 300 м дійшли до річки, яку перейшли дамбою. Далі їх шлях лежав на північний схід.

Куди вони прийшли через 500 м ?

Учитель дає пояснення та відповідає на запитання. Після виконання завдання кожна група отримує картку-зразок, де накреслений план місцевості, та зіставляє з ним свій план. Учні самостійно оцінюють свою роботу, як групи, так і окремих учнів, а потім здають вчителю виконане завдання.

* * *

При підготовці бюлетеню використано такі джерела:

<http://ecoburougcc.org.ua/ekologichnij-kalendar>

<http://kazhan.org.ua/ukr/whobats.htm>

<https://books.google.com.ua>

Бюлетень підготовлено співробітниками регіонального ландшафтного парку «Приінгульський».

* * *

Більше інформації на сайті <http://pryingul.inf.ua>.

Чекаємо на Ваші зауваження та пропозиції на адресу pryingul@gmail.com

